

מאז שהרעיון עלה בדעתו, ד"ר אהרון בלוך ביקש רק דבר אחד לפני שיממש אותו: הוא רצה לוודא שהמניע שלו פנימי לגמרי, ושהוא לא תורם כליה רק בגלל לחץ חברתי

יאיר קראוס | 28

דוקטור תציל אותי

לאלטרואיזם כזה צריך שיגעון, אומר ד"ר אהרון בלוך, מנהל יחידות הדיאליזה בבית החולים הדסה עין־כרם, והיחיד בין עמיתיו הנפרולוגים בארץ שתורם כליה בעצמו. עם כל הידע שלו בתחום, רק לאחר מות חברו הרב ישעיהו הבר הוא הצליח סוף־סוף לעשות את הצעד שנראה מובן מאליה. בבית, אגב, הוא מקבל את מלוא הערצתה של אשתו עליזה, ראש עיריית בית־שמש

← יאיר קראוס | צילום: אריק סולמן

שאלה אותי למה אני לא תורם בעצמי, אם ההליך כל כך פשוט. חשבתי על כך רבות לאחר הפגישה איתם, הוא אומר. ושוב, השיקול העיקרי היה שאלת הלחץ החברתי. "הרגשתי שאת תרומת הכליה עליי לעשות כשאני שלם לחלוטין ומרגיש שזו העת הנכונה", הוא מבהיר. "אמרתי לעצמי שביום שארגיש שאני רוצה לעשות זאת, מתוך עצמי, אעשה זאת. אבל חייכתי וחייכתי והיום הזה לא הגיע".

נדרשה, כאמור, מגפת הקורונה, כדי לרחוף אותו הלאה. מטופלי הדיאליזה במחלקה שלו הפכו בשנה שעברה לאוכלוסייה בסיכון חמור; לעיתים קרובות ההידבקות במחלה הייתה מבחינתם גור דין מוות. "מטופלי דיאליזה הם בסיכון גבוה כי מערכת החיסון שלהם מדוכאת, ויש להם מחלת רקע. גם מטופל דיאליזה בביתו עדיין צריך לעבוד דיאליזה שלוש פעמים בשבוע, וזה מאתגר. רבים מהחולים לא נוהגים בעצמם, וכל נסיעה היא גם אירוע מטלטל ומסוכן. כל מטופל דיאליזה שנדרבק בקורונה היו חייבים להתאשפז בראשית המגפה, עד שהמערכת למדה להתמודד ומצאנו פתרונות עם אמבולנסים שהביאו את החולים לטיפול דיאליזה ואז החזירו אותם הביתה". בשיא המגפה, בגל השלישי, טופלו בהרסה 34 חולי קורונה שנוקקו גם לטיפול דיאליזה, ובהם גם מי שהכליות שלהם נפגעו מהמחלה עצמה, כחלק מסיבוכי הקורונה. "בכל בתי החולים האחרים לא עמדו מול אתגר גדול כזה. חלק

הריצה שלו – עשרה קילומטרים, ארבע או חמש פעמים בשבוע. "אבל זה יגיע", הוא מבטיח. "לאט לאט".

נקי מלחצים

המחשבה לתרום כליה בעצמו עלתה בו במהלך שבת חגיגית – שבת פרשת תרומה לפני שש שנים – שאורגנה לשם הצדעה לתורמי כליות, ביוזמתו של המטופל הוותיק שלו וחברו הטוב הרב ישעיהו הבר. בלוח ליווה אותו במשך 15 שנים, והרב הבר ביקש ממנו שיצטרף אל השבת כאיש מקצוע, יענה על שאלות וייעץ לתורמי הכליה. "השתתפו באירוע כמאתיים תורמים, ובלובי של המלון פגשתי חברים משכבר הימים", נזכר ד"ר בלוח. "גיליתי שאנשים דומים לי תרמו כליה. פגשתי שם שני חברי שזיהיתי מבררכת השחייה שלי, ובירכתי אותם לשלום. הופתעתי לגלות שאפילו הם תרמו כליה, והתנצלתי במבוכה שאני לא תרמתי אלא סתם הוזמנתי לדבר בפני משתתפי השבת.

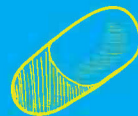
"זה היה רגע מיוחד. תמיד השתדלתי להיות בצד הנותן – הייתי מרדף בבני עקיבא ולחם בסיירת גולני, למדתי רפואה ובחרתי בהתמחות פנימית ובהמשך בנפרולוגיה. היה לי חשוב להסתכל במראה ולא להרגיש צורך להתנצל. אבל פתאום הרגשתי מבואס: הנה אנשים שעשו משהו מיוחד ונתנו יותר ממני".

המחשבה הזאת ליוותה אותו במשך כל השבת, פרשת תרומה. היא התחדדה במיוחד כשישב אחר הצהריים בפאנל עם הרב הראשי לישראל הרב דוד לאו ודוברים נוספים. אחת השאלות מהקהל הייתה מדוע הוא בעצמו לא תרם כליה; הנפרולוג חש מבוכה. גם היום הוא חושב שהשאלה הזאת לא מנומסת במיוחד, וגם לא מתאימה לשבת של הצדעה לתורמי כליה. "מה שאפיין את האנשים שראיתי מולי בקהל היה שהם לא שאלו מה אחרים עושים, אלא מה הם יכולים לעשות", הוא אומר. "הם הסתכלו על עצמם ובחרו לתת איבר מגופם למען האחר ולא בגלל שהאחר נותן או לא נותן". ובכל זאת, השאלה בערה בו: למה אני לא מצטרף אליהם? תשובתו הייתה שיבוא היום והוא יצטרף לתורמי הכליות; אך הוא דרש מעצמו לעשות זאת בנכונות מלאה ומודעת, ולא בהשפעת לחץ חברתי. השאלה עלתה גם בהמשך, בשנים שחלפו מאז, בכל עת שנפגש עם תורמי כליה שביקשו להתייעץ איתו. בדרך כלל ההסבר שהעניק להם היה פשוט. "ברא נדרב סטטיסטיקה", בלוח אומר לנו בסלון ביתו, משחזר אינספור שיחות שקיים עם תורמים חוששים. "הסטטיסטיקה אומרת שבאוכלוסייה הכללית, מכל אלף אנשים 0.7 בלבד יידרשו לדיאליזה בגלל מחלת כליות. בקרב תורמי הכליה, הסיכון מוכפל – 1.4 מכל אלף. פי שניים. אבל אם תקנה שני כרטיסי לוטו במקום אחד, בכמה ישתפרו סיכויי הזכייה שלך? כנראה לא באמת בהרבה. למעשה, הסיכון הזה לא משמעותי כמעט.

"מלבד זאת, לפני כמה שנים קבעו בחוק שמי שתרם כליה, והוא או מי מקרובי משפחתו במעגל הראשון צריך השתלת כליה, הם יקבלו ניקוד גבוה בדירוג התור להשתלה וכמעט מיד יעלו לראש הרשימה. זו מעין תעודת ביטוח לתורמי כליה. המדינה מתחייבת לדאוג להם". אחד מהאנשים שהתייעצו איתו היה חילי טרופר, היום שד התרבות והספורט, שהגיע להרסה עם אשתו צופית בשלהי שנת 2019 כדי לשמוע את עצתו של בלוח. "צופית

"צופית, רעייתו של חילי טרופר, שאלה אותי למה אני לא תורם כליה בעצמי, אם ההליך כל כך פשוט. חשבתי על כך רבות. הרגשתי שאת התרומה עליי לתת כשאני שלם לחלוטין. אמרתי לעצמי שביום שארגיש שאני רוצה לעשות זאת, מתוך עצמי, אעשה זאת. אבל חייכתי וחייכתי והיום הזה לא הגיע"

צילום: יונתן זינדל - פלאש 90

תטופלי הדיאליזה בבית החולים הדסה עין-כרם בירושלים מכירים היטב את ד"ר אהרון בלוח, "אהרל'ה". הם פוגשים אותו כשהם באים לטיפול החיוני שלהם, שלוש פעמים בשבוע. הוא מנהל את יחידות הדיאליזה

וגם את המחלקה לנפרולוגיה ויתר לחץ דם, ועוקב אחרי מטופליו בכל עת שאחד מהם זוכה בתרומת כליה שתאפשר לו להיפטר מהמפגש הקבוע עם המכונות המעניקות טיפול תומך. כבר שנים הוא משתף פעולה עם עמותת "מתנת חיים", המעודדת תרומות כליה אלטרואיסטיות; לא מזמן גם הוא הצטרף אל יותר מאלף תורמי הכליות שתרמו מגופם בעידודה של "מתנת חיים", והעניק את אחת מכליותיו לחולה שנוקקה לה.

הוא הנפרולוג היחיד בישראל שתרם כליה בעצמו. "תמיד חשבתי שזה נאצל לתרום כליה, מעשה אלטרואיסטי אמיתי", אומר לנו בלוח בריאיון בסלון ביתו בבית-שמש, "אבל לשם כך צריך שיגעון". ובלוח לא ראה בעצמו משוגע. שוב ושוב הוא הסביר לתורמים אפשריים את התועלת העצומה והסיכון הקלוש שבתרומה, אבל נדרשו זמן רב, מגפה קשה ואובדן של חבר ומטופל כדי לגרום לו לעשות את הצעד בעצמו. מותו של הרב ישעיהו הבר, מייסד "מתנת חיים", שלח אותו לבסוף לתת מעצמו במובן הכי פיזי שקיים, לתרום איבר מאיבריו לאישה שלא הכיר ולהציל בכך את חייה.

בחדש אפריל הוא נשכב על מיטת הניתוחים בבית החולים, ונתן את אמונו המלא בצוות הרפואי, חבריו לעבודה, שינתחו אותו ויבטיחו את שלומו. "מעולם לא הייתי 'בצד השני'", הוא אומר. "ניצלתי את הניתוח וההרדמה כדי לעשות 'על הדרך' גם ניתוח לתיקון בקע, או הורדתי שתי ציפורים במכה. ובכל זאת פתאום תהיתי האם זה טוב שאני מכניס ראש בריא למיטה חולה. ידעתי שאחרי הניתוח יעברו עליי כמה ימים שבהם לא ארגיש הכי טוב ואולי אחוש קצת בכאבים".

ערב לפני שהתאשפז במחלקה לקראת הניתוח, עוד היה במשרדו שבמחלקת הנפרולוגיה והשלים עד שעה מאוחרת משימות אחרונות ומכתבי סיכום לחולים שלא רצה לעכב. אבל חוץ מההכנות הטכניות והתודעיות, הוא לא התרגש. "אני יכול להיות צנון קצת ברגעים כאלו", הוא צוחק. "ההמנון והדגל מרגשים אותי, אבל ידעתי שהניתוח לא ירגש אותי במיוחד ולא אחוש התעלות. אני עדיין בתהליך ההחלמה, דבר איתי בעוד כמה שבועות ואולי יהיו לי תובנות אחרות". ההחלמה, חשוב לו לומר, אכן אינה נעימה.

במשך כמה ימים אף סבל מכאבים. "בשיחות שלי עם תורמי כליה סיפרה לי אחת התורמות שכולם אומרים שהכול נפלא והתהליך קליל, אבל הרבה אנשים מרגישים לא נעים וגם כואב להם. הפריע לה שאף אחד לא אומר 'אני מרגיש חלש'. רק מי שמרגישים טוב מספרים על החוויות שלהם, ומי שלא מרגישים טוב חושבים שמשוה לא בסדר אצלם. לכן חשוב לי לומר שכל אחד חווה את הדברים בדרכו, וכל תורם הוא עולם בפני עצמו. באופן כללי, כן, אחרי כמה חודשים כולם חוזרים לעצמם ומתפקדים, וברוך השם זה מאוחרדיהם. אבל אני, ביום השלישי אחרי הניתוח, נזקקתי לאקמול כדי להקל על כאבי הבטן והבחילות".

מאז הניתוח הוא שכ כבר לעבודתו בבית החולים, אך עוד לא חזר לשגרת

"זה טיפול קשה אך הוא בהחלט מאריך חיים". דיאליזה

וכדומה. המגבלה היחידה שביקש היא שהוא לא יתרום לאף אחד ממטופליו בהרסה. "יש לי המון מטופלי דיאליזה, ולא אתרום לאף אחד מהם כדי שלא אצור אי נעימות", הוא מסביר. "בחיפוש אחר החולה שיקבל את הכליה שלי לחיפה". מי שזכתה לקבל את הכליה היא נעמי שקר מונדר, מרצה למתמטיקה בטכניון. "אני מכיר אותה באופן בסיסי בלבד", אומר בלוך. "נפגשנו פעם אחת, לאחר הניתוח, ובטח ניפגש עוד בעתיד. לא רציתי להיפגש איתה לפני הניתוח כי אני מאמין שטוב להשאיר דברים סמויים מן העין. לכן גם ביקשתי שלא יפרסמו דבר על התרומה שלי לפני שתהליך תרומת הכליה הושלם. נחשפתי למספיק חולי כליות שהיו רגוע לפני הניתוח ומשהו הסתבך אצלם, ולכן העדפתי לברך על המוגמר. רציתי לראות ששנינו בסדר ושהכליה שלי מתפקדת אצלה, ורק אז זו הייתה העת להיפגש.

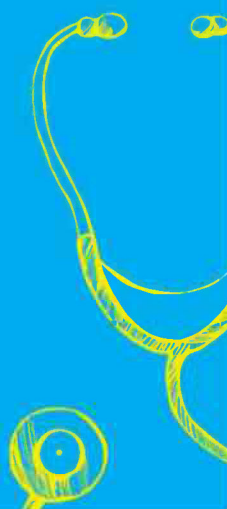
"הקשר בין התורם לנתרם תלוי בשני הצדדים. בדרך כלל הצד המקבל רוצה להמשיך לשמור על קשר, אבל רוב התורמים דווקא לא מעוניינים לשמור על קשר הדוק. זה אינדיווידואלי כמובן. אני אתן לדברים לדורם".

מפעם לפעם הוא בודק את שלום הכליה שלו. "אני עוקב אחרי מצבה של נעמי מרחוק, וראיתי שהבריאות שלה טובה אפילו משלי. הכליה שלי עובדת אצלה כמו שצריך, זה מרגש".

אתה חושב שהפכת לרופא טוב יותר בזכות התרומה?

"אני מקווה שלא. אני מקווה שהצלחתי לגלות חמלה כלפי המטופלים שלי גם בלי לחוות את תרומת הכליה. כרופא צעיר במשמרות ארוכות בחדר המיון היו מגיעים אליי אנשים עם התקפי לב ובעיות מסכנות חיים, והיה הרבה אתגר בטיפול בהם; מנגד היו מגיעים בכל משמרת גם שניים או שלושה חולים עם קלקול קיבה, שאין הרבה מה לעשות איתם חוץ מאשר בדיקת דם ועירוי נחלים. כרופא צעיר, אתה מרגיש שהחולים האלו הם קצת 'פושטים' כי אתה לא מציל את חייהם ונוהל הטיפול בהם הוא שגרתי. אבל בכל פעם שהיה לי קלקול קיבה הרגשתי שאני רוצה למות. אז אמרתי לעצמי שאשים לב לסבל שלי, וכשיבוא המטופל הבא עם כאב מקלקול קיבה, אזכור את כאבי ואחמול עליו, גם אם הוא לא זקוק לטיפול מציל חיים. עם זאת, אני מאמין שתרומת הכליה שלי תיתן אולי יותר תוקף מוסרי לדברים שאני אומר לאנשים שמתיעצים איתי לפני

"כל מטופלי הדיאליזה שנדבקו בקורונה היו חייבים להתאשפז בראשית המגפה, עד שהמערכת למדה להתמודד ומצאנו פתרונות עם אמבולנסים שהביאו את החולים לטיפולים ואז החזירו אותם הביתה"

"הכליה עובדת אצלה כמו שצריך, זה מרגש". בני משפחת בלוך עם נעמי שקר מונדר והצוות המנתח

כשאתה מודיע לבני משפחה שיקריהם נפטרו אתה קורא להם לבית החולים, מכניס אותם לחדר, ורק אז מבשר את הבשורה הקשה בהדרגתיות, עם קשר עין ומגע. פה זו הייתה הודעה טלפונית. לא יכולתי למשוך את זה יותר מדי, כי ברשתות הבשורה הרעה כבר הופצה. ניסיתי להיות עדין, אבל הם מיד הבינו במה מדובר.

"סגרתי את הטלפון אחרי השיחה איתם והלכתי לישון. כשקמתי בבוקר, הדבר הראשון שחשבתי הוא שאני חייב להוסיף חיים אחרי שהרב הבר נפטר – והחלטתי שאני רוצה לתרום כליה ולאפשר חיים חדשים לאחר".

הדברים הסמויים

הוא לא שיתף איש בהחלטה מלבד את אשתו, והתחיל את הבריקות כדי לבחון את היתכנות התרומה. כשדאה שאין כל מניעה בריאותית, עדכן גם את עמיתיו הקרובים בבית החולים; באותה עת גם שיתף את הרבנית רחל הבר, אלמנתו של הרב ישעיהו. לאחר שהוועדה של משרד הבריאות אישרה לו לתרום, הוא בישר על ההחלטה גם לארבעת ילדיו. "לא רציתי לדבר על דברים שאינם עשויים וסגורים", הוא מסביר. הילדים לא הופתעו: כמו רבים ממטופליו, הם עצמם תהו מדוע לא תרם כליה בעצמו עד כה.

את תהליך התרומה ניהל בלוך דרך "מתנת חיים", ולכן ניתנה לו האפשרות להגביל את תרומתו לחולים לפי מאפיינים של גיל, מין, דת

מהחולים הללו לצערי לא שרדו. קריסת הכליות הייתה אחד המדרים למצבם הקשה". ואחד מהם, כאמור, היה הרב הבר. הוא נפטר מהקורונה כשהוא בן 55 בלבד.

לפני שבלוך מתחיל לדבר על חברו הוא נושם עמוק, ולוגם מכוס המים שבירו. "הרב נדבק בקורונה עם תחילת המגפה", הוא מספר. "הוא התאשפז אצלנו בשעה שחלק מבני משפחתו היו חולים בעצמם, ואחרים היו בבירור. בימים הראשונים של האשפוז הייתי בקשר עם בני המשפחה, ובכל יום דיווחתי להם מה קורה איתו. הייתי מגיע לטיפול נמרץ, עובר במחלקה עם הרופאים ומדווח לרעייתו ולהוריו על מצבו.

"ככל שעברו הימים הקשר שלהם עם הצוות בטיפול נמרץ הפך לישר ולא היה צריך אותי. בכל זאת אביו של הרב ישעיהו שמר איתי על קשר, ואחת ליום או יומיים היה מתקשר אליי ומבקש לשמוע ממני על מצבו של בנו. ערב אחד אשתי נכנסה הביתה וסיפרה שברשתות החברתיות מדווחים שהרב הבר נפטר. אמרתי לה שזה לא הגיוני כי רק שלוש שעות לפני כן הייתי אצלו ומצבו היה יציב. באותו רגע קיבלתי טלפון מאביו".

השמועות הגיעו אל בני המשפחה לפני שהרופאים הספיקו למסור להם את ההודעה; אביו של הרב הבר ביקש מבלוך שיבדוק אם יש אמת בבשורה הרעה. "כשהצלחתי לתפוס את הצוות בבית החולים, הם אישרו את הידיעה. בדרך כלל

< תרומת כליה.

כנפולוג ותיק הוא מבין את הסכל של המטופלים בריאליזם, אבל מבקש לומר להם ולכולנו שגם מחלת כליות אינה סוף העולם: "כשאני צריך לבשר למישהו שהוא צריך להתחיל טיפול דיאליזה אני אומר לו שיש לי חרשות טובות ודעות. הרעות – שהכליות שלו לא פועלות. הטובות – שיש לנו טיפול להציע לו. טיפולי דיאליזה הם קשים ומורכבים, אבל הם מעניקים חיים באיכות סבירה וגשר לקראת השתלה". רשימת הממתינים להשתלת כליה ארוכה כל כך, הוא מסביר, דווקא בגלל נפלאות הדיאליזה. "זה טיפול שמחליף את הכליות הפגועות. בשאר האיברים, חולה שלא מקבל תרומה בהקדם פשוט לא שורד. אנשים חיים במשך שנים בזכות הדיאליזה. אלה חיים מלאי אתגר שלא כולם מצליחים להתמיד בהם, אבל הרוב יכולים לגדל ילדים ולחתן אותם ולרוות נחת מהנכדים".

לעודד את האופנה

החשש מ"כניעה" לאופנת תרומת הכליה היה הסיבה לעיכוב הארוך בתרומה של ד"ר בלוך; אבל דווקא האופנתיות של התרומה היא הכוח של עמותת "מתנת חיים", החותרת להעניק את הכליה החיונית לכל חולי הכליות בישראל. "היו לי עם הרב הבר כמה שיחות בנושא הזה", מספר בלוך, ומסביר שהרב שאף שהאופנה הזו תפרוץ את גבולות המגזרים שהיא כבר עושה בהם נפשות, המגזר הדתי והמגזר החרדי. "הוא עשה הרבה ניסיונות, ולמשל הביא תורמת חילונית לאחת השבתות שארגן לתורמי הכליות, כדי להבין מה הניע אותה ולשמוע ממנה איך מניעים אחרים לעשות כמותה. ביצהר, אם לא תרמת כליה אתה מרגיש לא נעים. אני יודע שב'מתנת חיים' עוסקים לא מעט בהגברת ההיענות לתרומת כליות גם במגזר הערבי, ופועלים להקמת עמותת דומה לשלהם בתוך המגזר".

המדינה צריכה לקחת אחריות על עידוד תרומות הכליה?

"אם היא הייתה לוקחת אחריות, כמות המשאבים הייתה הרבה יותר גדולה. מצד שני, בתרומה דרך המדינה אתה לא יכול לבחור או לבקש מאפיינים בזהות התורם שחשובים לך. הייחוד של 'מתנת חיים' הוא שהתורם יכול לבחור למי הוא רוצה לתרום, אבל התרומה בסופו של דבר מועילה לכולם כי היא מזוהה את התור ומקרמת אחרים". מבחינה כלכלית, אין חולק על כך שזול יותר לטפל במושתל כליה מאשר במטופל דיאליזה. אבל המדינה עצמה אינה יכולה

לדרוש מאנשים לתרום את כליותיהם, מבהיר בלוך: "כשזה בא מלמטה, זה הרבה יותר נכון". סמוך לשעה 23:00 נכנסת אל הבית בסערה אשתו של בלוך, עליזה – ראש עיריית בית שמש. במטבח נמצאים כמה מילדיהם והחתן שלהם, ואחרי שיחה קצרה איתם על יומה העמוס היא מצטרפת אליהם בסלון הבית, ומציעה לי כוס קפה נוספת. לאחר כמה דקות היא צונחת בעייפות על הספה לצד בעלה. שניהם קרייריסטים עסוקים. היא יצאה מהבית בשבע וחצי בבוקר ופתחה את היום בסיוור בעיר יחד עם אנשי מחלקת הניקיון והתחזוקה בעירייה, ויומה עדיין לא נגמר: אחרי חצות היא תצא להשתתף בשמחת אחד מהאדמו"רים נכבדי העיר. על אף הקריירה העמוסות של שניהם – היא הייתה מורה ומחנכת ואז מנהלת בית ספר (במשך 14 שנה ניהלה את ברנקריוס בבית שמש), לפני שנבחרה לראש העירייה – "הילדים שלנו יצאו בסך הכול בסדר, לא פישלנו איתם".

"אף פעם לא הרגשתי שאני בעל הקריירה הבכירה או להפך, גם לא כשהייתה מורה. אני לא בעלה של ראש העיר והיא לא אשתו של הרופא הבכיר. בערב בחירתה לראשות העיר נסענו לניכר לחגיגות ולנאום הניצחון (מימין). וכשיצאנו מהמכונית יועץ התקשורת שלה מיהר להעמיד אותי בשורה הראשונה לצידה. אמרתי לו שעליזה היא שנבחרה, לא אני – ולכן היא תצטרף קדימה ואני אשב במקומי בקהל ואשמע את הנאום. אני אף פעם לא הולך לטקסים בתור בעלה של עליזה; אם יש אירוע שאני רוצה להשתתף בו אני בא כאדם רגיל ויושב בצד, ולא בהכרח ליד עליזה. כל אחד חי את חייו ומשתדל לעזור לאחר להגשים את החלומות והרצונות שלו".

"דע לך שנפגשת עם האיש הכי טוב בעולם", אומרת לי עליזה ממקומה על הספה. "הוא ממש העניק חיים למישהו. בעיניי זה אצילי. אהרל'ה הסתכן מבחירה ובהתנדבות, והלך שני צעדים קדימה. הוא גם יוצא למילואים ושירת בעזה, סטטיסטית זה יותר מסוכן מאשר תרומת הכליה. תרומה זו החלטה נועזת רק כי יש יותר אנשים שעושים מילואים מאשר שתורמים כליה".

יש להם ארבעה, והקטנה שבהם כבר בת 16. היא לא מערכת אותם או את בעלה בחייה הפוליטיים. "לאורך כל חיינו אנחנו בזוגיות חברית וקרובה, ומאפשרים זה לזה להגשים את חיינו", היא מסבירה. "גם הילדים שלנו חיים את חייהם. הם לא מסתובבים אצלי בלשכה ובמשרד כבני בית, וגם אהרל'ה לא. הם לא חייבים להיות חלק מלשכת ראש העירייה".

"אני חושב שזוגיות צריכה לאפשר לשני בני הזוג להגשים דברים שהיה קשה להם להגשים לבד", אומר בלוך. "כל צד מוותר למען האחר, אבל באופן כללי זה מאפשר הרבה יותר הצלחה לשני הצדדים. אף פעם לא הרגשתי שאני בעל הקריירה הבכירה או להפך, גם לא כשהייתה מורה. אני לא בעלה של ראש העיר והיא לא אשתו של הרופא הבכיר.

"בערב בחירתה לראשות העיר נסענו לניכר לחגיגות ולנאום הניצחון, וכשיצאנו מהמכונית יועץ התקשורת שלה מיהר להעמיד אותי בשורה הראשונה לצידה. אמרתי לו שעליזה היא שנבחרה, לא אני – ולכן היא תצטרף קדימה ואני אשב במקומי בקהל ואשמע את הנאום. אני אף פעם לא הולך לטקסים בתור בעלה של עליזה; אם יש אירוע שאני רוצה להשתתף בו אני בא כאדם רגיל ויושב בצד, ולא בהכרח ליד עליזה. כל אחד חי את חייו ומשתדל לעזור לאחר להגשים את החלומות והרצונות שלו".

דע לך שנפגשת עם האיש הכי טוב בעולם", אומרת לי עליזה ממקומה על הספה. "הוא ממש העניק חיים למישהו. בעיניי זה אצילי. אהרל'ה הסתכן מבחירה ובהתנדבות, והלך שני צעדים קדימה. הוא גם יוצא למילואים ושירת בעזה, סטטיסטית זה יותר מסוכן מאשר תרומת הכליה. תרומה זו החלטה נועזת רק כי יש יותר אנשים שעושים מילואים מאשר שתורמים כליה".

